

в виконанню сього ідола до оповідання Саксона Граматика (с. 32) і покликаєть ся на лист дра Кентржинського, що зауважив брак слідів давности на камені ідола і ряд сумнівних подробиць в самім виконанню. Додамо, що з наших учених пок. Драгоманов, як видно з недавно публікованих листів його (Житє і Слово, 1897, II), уважав ідол теж фальсіфікатом¹).

Взагалі можна сказати, що сі розвідки д. Леже, не даючи чогось дуже нового і не осягаючи цілковитої повноти, можуть користно познати з сучасним станом питань в науці, отже придатись не лише для французького читача, для якого Славянщина є земля незнаєма, а й для Славян самих.

М. Грушевський.

А. И. Кирпичниковъ — Къ литературной исторіи русскихъ лѣтописныхъ сказаній (Извѣстія отдѣленія русскаго языка и словесности имп. Академіи Наукъ, 1897, I, с. 54—64).

Ся статя з привабним титулом, що тут ми виписали, є реферат, читаний на торішнім археологічним з'їзді. Нема чого й казати, що вдячну тему вибрав собі автор: аналіза оповідань і легенд, вплетених в текст найдавнішої руської літописи, вяснення їх початку, їх припасовання до схеми літописи — се все питання, що вяснившись, кинули-б масу світла на початки й нашої суспільної історії, й культурного життя, устної й книжної словесности, укладу початкової літописи etc.; розвідки Сухомлінова (в Основі) й Костомарова (в XIII т. Монографій) про сі оповідання зробили лише початок сим студиям. На жаль статя д. Кірипичікова дає не багато. Як він поясняє — се витяги з материялу, зібраного покійним (вмер тому рік) Ф. Гіларовим в його книжці „Преданія руської начальної лѣтописи“, видрукованої ще 1878 р., але не виданій в світ автором, що все збирав ся написати до неї вступну розвідку. Д. Кірипичіков застановляєть ся над пізнійшими модифікаціями оповідань Початкової літописи чи властиво її вступної частини — Повісті временних літ — в книжній літературі, великоросійській переважно. Розумієть ся, і ся сторона могла-б бути дуже інтересною, як би дати докладний аналіз

¹) Недавно вийшла в світ відбитка статі Ом. Партицького: Велика славянська держава передь двома тисячами лѣтъ, Львів, 1889, 16^о, ст. 100: се передрук фейлетонів „Діла“, що почав тоді робитись, але не вийшов чомусь. Тож годі сю обговорювати як нову, — зауважу тут лише, що автор говорить в ній про Скитів, уважаючи їх за Славян. На с. 72 і далі подав він (тому й згадує про сю книжечку на сім місці) опис збруцького ідола, уважаючи його статуєю Дажбога і пояснюючи поодинокі фігури на нїм; метод тих пояснень звістний читачам „Старинної історії Галичини“.

сих модифікацій, вислідити їх розвій; далі — сі спостереження могли-б кинути ретроспективне світло і на розвій, що перейшли ті оповідання, нім прийшли до свого теперішнього вигляду в Повісти. Та автор не зробив сього, тай не міг зробити в коротенькім рефераті (лише про новгородські бані та пімсту Ольги дає деякі хоч коротенькі уваги). В кінці він на основі „не численних наведених фактів“ робить виводи, між иншим: що перероблюючи оповідання літописи, пізнійші книжники „майже побожно поводитись з текстом Повісти“; сей вивід трудно зробити навіть з фактів наведених д. К., бо в них бачимо не лише розширення основного текста новими подробицями й епізодами, робленне дублетів etc., але й перемінюванне (напр. в історії Аскольда і Дири). Слова автора про „простоту і брак штучности“ в оповіданню Повісти трохи роблять вражінне, як би він не признавав можливим *mutatis mutandis* перенести свої спостереження й на Повість, що теж показує дуже свідому роботу книжника-укладчика.

М. Г.

К. К. Никольскій — Матеріали для історії древнерусскої духовної літератури (Извѣстія отд. русск. языка и слов. Академіи Наукъ, 1897, I с. 65—89).

Д. Нікольскій, автор спеціальної студії про Клима Смолятича (обговореної нами в Записках т. V) в сій розвідці насамперед знайомить нас в своїм шуканням за „Словом о любви“, що Срезневський надавав Климу Смолятичу, але так неясно сказав про нього, що не знати, про яке „Слово“ він казав. Судячи по вказівкам Срезневського, д. Н. прийшов до виводу, що він розумів тут „Поученіє о любви“ в збірнику Новорусалимського монастиря XVI—XVII в., і подає се саме слово. Воно не має одначе ніяких натяків на Клима в титулі, і в змісті автор не находить ніяких вказівок які давали-б право надавати його Климу Смолятичу (крім його дуже механічно-компілятивного характера, що одначе не можна уважати характеристичною ознакою „Посланія“ Клима). В сумі і приналежність сього слова Климу, і тотожність його з Словом, про котре казав Срезневський, застають ся непевними.

Се перший розділ статі автора; дальші два присвячені писанням, що автор надає великоросійським письменникам — Кирилу Білозерському й Нилу Сорському.

М. Г.

М. Довнар-Запольскій — Изъ історіи литовско-польскої борьбы за Волинь (договори 1366 г.), К., 1896, с. 13—мапа (відбитка з київських „Университетскихъ Извѣстій“).

Д. Довнар-Запольскій застановляєть ся в своїй маленькій розвідці над одним неясним питанням з історії боротьби русько-литовської дер-